

**Lingvistikaolümpiaadi
lõppvoor**

Tartu Ülikoolis 8. aprillil 2006

Kood

Nimi

Kool

Klass

Kodune või mobiiltelefon

Elektronposti aadress

Juhendav õpetaja

Ülesanne 1

Kood:

On antud laused türgi keeles ja nende tõlked.

Märkus: i – vokaal, mis vastab umbkaudu eesti keele häälikule õ

1) Gezgin uzun bellemeli esegi yeldirmeli.

Rändur peab (tagant) kiirustama pika tekiga eeslit.

2) Yeni gömlekle çilingir o siiri bellemeli.

Uue kitliga puusepp peab meelde jätma tolle huuletuse.

3) Uzun yeldirmeli kiz gezgini dinlememeli.

Pika keebiga neiu ei pea kuulama rändurit.

4) Genç çilingir yeldirilmeli.

Noort puuseppa peab (tagant) kiirustatama.

5) O yeni saat temizlenmemeli.

Toda uut kella ei pea puhastatama.

6) İpislak belleme oraya getirilmemeli.

Väga märga tekki ei pea sinna toodama.

7) O kiz kapkara köpegi çekmemeli.

Too neiu ei pea (ära) viima väga musta koera.

8) O kirli çekme temizlenmeli.

Toda määrduvad kombinesooni peab puhastatama

9) Sapsal köpek oraya çekilmeli.

Laisk koer peab sinna (ära) viidama.

10) O upuzun siir bellememeli

Toda väga pikka huuletust ei pea meelde jäetama.

Tõlkige eesti keelde!

1) Islak köpek yeldirilmemeli

2) Sapsal çilingir kipkirli köpegi oraya getirmeli.

3) O siir dinlemeli

Tõlkige türgi keelde!

1) Mustas kombinesoonis neiu peab ära viima laisa puusepa.

2) Rändur peab puhastama väga uut kitlit.

3) Noor neiu ei pea tooma sinna kella.

Seletage lahendust!

Ülesanne 2

Kood:

On antud kolme romaani keele üksteisele vastavad sõnad. Ladinakeelsed sõnad on antud suurte tähtedega seetõttu, et tegemist on (peaaegu?) väljasurnud keelega.

Täida tabel ja seleta, millised häälikumuutused on ülesande andmete põhjal itaalia ja hispaania keeles toimunud. Kui juhtub, et mõni ladina häälik on tihes keeles arenenud erinevalt, palun seletada, millistel tingimustel need erinevused selles keeles esinevad.

Kõik ladinakeelsed nimisõnad on antud ainsuse akusatiivis, sest just see vorm on olnud muutuse aluseks. SPERO, SCRIPTUS ja STATUS näol on tegemist verbivormidega.

– (kriips) hääliku peal tähistab pikka häälikut ning ? (linnuke) lühikest.

ladina keel	itaalia keel	hispaania keel
ANNUM	anno	año
BONUM	buono	bueno
PEDEM	pie <u>de</u>	pie
SICCUM	secco	seco
SPERO	spero	espero
ALIUM	agli <u>o</u>	
SOMNUM	sonno	
CABALLUM	cavall <u>o</u>	
PORTAM	porta	
SEPTEM	sette	
VOCEM	voce	
SCOPAM	scopa	
AMICAM	amica	
STATUS	stato	
FICUM		higo
SCRIPTUS		escrito
FORTEM		fuerte
FABAM		haba
PACEM		paz
FILIUM		hijo
VITAM		vida
FERRUM		
NOVUM		
CELUM		
PILUM		
CAPUM		
TERRAM		
FOCUM		

Ülesanne 3

Kood:

On antud eestikeelsed laused (pisut kohmakad, kuid siiski mõistetavad) ja nende tõlked gruusia keelde (ladina transkriptsioonis).

1. Pese puhtaks Zurabi särk, kelle te joonistasite.
garecxe p'erangi zurabisa, romelic daxat'et
2. Te peitsite Tamazi jope, mille te mustaks tegite.
damalet tamazis k'urt'uk'i, romelic gasvaret
3. Ma pesin puhtaks Nino kleidi, mille sa mustaks tegid.
gavrecxe ninos k'aba, romelic gasvare
4. Joonistage Guliko mantel, kelle ma ära peitsin.
daxat'et p'alt'o gulik'osa, romelic davmale

Tõlkige eesti keelde. Kui arvate, et tõlkevariante on kaks, kirjutage mõlemad.

daxat'e zurabis p'alt'o, romelic damale
gavsvare k'aba ninosa, romelic damalet

Tõlkige gruusia keelde. Kui arvate, et tõlkevariante on kaks, kirjutage mõlemad:

Pese puhtaks Guliko jope, kelle ma joonistasin.
Tegime mustaks Tamazi särki, mille sa puhtaks pesid.

Märkus: Zurab, Tamaz – mehenimed; Nino, Guliko – naisenimed; k', p', t' – gruusia keele eripärased häälikud.

Ülesanne 4**Kood:****Täida tabel ja seleta lahendust!**

Mida näitab eurooplase kell	Kuidas ida-aafriklane suahiili keeles seda aega ütleb
6.59	saa moja kasoro dakika moja
7.00	saa moja kamili
7.01	
7.07	saa moja na dakika saba
7.10	saa moja na dakika kumi
12.12	
13.17	
15.49	
16.06	saa kumi na dakika sita
17.10	
17.44	saa kumi na mbili kasoro dakika kumi na sita
18.00	

Ülesanne 5

Kood:

Põhjasaami keel on eesti keele sugulaskeel. On antud laused põhjasaami keeles koos eestikeelsete tõlgetega. Tutvu nendega.

Áhcci lea sávnmis.	Isa on saunas.
Sávnmis leat guokte olbmo.	Saunas on kaks inimest.
Odda ukša lea ránis.	Uus uks on hall.
Áddjá doalvu sávdnái cázi.	Vanaisa viib sauna vett.
Áhcci doalvu áddjái báiddi.	Isa viib vanaisale sárgi.
Sávnmis leaba áddjá ja áhcci.	Saunas on vanaisa ja isa.
Ránes báidi hea?gá rukses uvssa balddas.	Hall sárg ripub punase ukse kõrval.
Jávvrís lea buorre cáhci.	Järves on hea vesi.
Dán jávvrís lea cáhci ruoksat.	Selles järves on vesi punane.
Áhku dálu gáhttu lea odas.	Vanaema maja katus on uus.
Áhcis lea buorre bargosadji.	Isal on hea töökoht.
Áhci bargosajis lea sávdní	Isa töökohas on saun.
Jávriguoras lea rukses geadgi.	Järve ääres on punane kivi.
Dállu ja sávdní leaba jávriguoras	Maja ja saun on järve ääres.
Áhku boahtha sávnmis.	Vanaema tuleb saunast.
Odda olbmot leat dálus.	Uued inimesed on majas.

I. Mida tähendavad need laused?

1. Sávnmis lea ránes gahttu.
2. Ádjá báidi lea ruoksat.
3. Áddjá boahthá áhcci bargosajis.

II. Tõlgi põhjasaami keelde!

1. Vanaisal on hea saun.
2. Sauna uksele ripub punane sárg.
3. Isa ja vanaema on vees.

III.

Mida tead nüüd saami keele struktuurist?

Mille poolest käituvad eriliselt põhjasaami keele omadussõnad?

Ülesanne 6

Kood:

On antud araabiakeelsed fraasid ja nende tõlked eesti keelde:

- halaka habisun harrasan – vang ajas valvuri habet
- lahada fallahun sallaban – kündja mattis varga
- habasa tabbahun rakkasan – kokk vangistas tantsija
- salaba gaddarun tabihan – reetur varastas söögi

Tõlkige eesti keelde:

- rakasa halikun
- harasa hallakun saliban

Tõlkige araabia keelde:

- habemeajaja käitus reeturlikult
- matja kündis

Seletage lahendust!

Ülesanne 7

Kood:

Baski keeles on morfoloogiline tunnus *ra*. Mida sellega saab väljendada? Tooge välja kõik näitelausest selguvad tähendused, sealhulgas piirangud.

(1) Etxera abiatu zen.

Ta asus+teele kodu poole.

(2) Mutila amildegitik behera joan da.

Poiss läks kaljul alla.

(3) Dendak astelehenetik larunbatera irekita daude.

Poed on lahti esmaspäevast laupäevani.

(4) Bihar arte kanpoan egongo naiz.

Ma olen homseni ära.

(5) Bere kotxe berria hartzera joan da.

Ta läks oma uuele autole järele.

(6) Itxaron mesedez udaberri arte.

Palun oota kevadeni.

(7) Nireganantz egiten dit.

Ta vaatab minu poole.

(8) Aurreko astetik larunbatera gaixorik egon da.

Ta oli haige eelmisest nädalast laupäevani.

(9) Zuhaitzerantz korrika doa.

Ta jookseb puu poole.

(10) Zuregana doa.

Ta kõnnib sinu poole.

(11) Etxerantz egiten du.

Ta vaatab maja poole.